

VYDRA ŘÍČNÍ (*LUTRA LUTRA* LINNAEUS, 1758) V ZÁPADNÍ ČÁSTI OKRESU PARDUBICE

Occurrence of Otter (*Lutra lutra* Linnaeus, 1758) in western part district of Pardubice

Jiří REJL

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Boženy Němcové 2625, 530 02 Pardubice

V letech 1999 a 2000 byly v západní části okresu Pardubice nalezeny na 16 místech pobytové značky (stopy, trus) vydry říční. Oblast je vhodná pro vznik malé vydří populace. Rizikovým místem pro vydry v této oblasti je silnice Lázně Bohdaneč – Nové Město u Chlumce nad Cidlinou.

Úvod

Vydra říční (*Lutra lutra* Linnaeus, 1758) se vzhledem ke změnám v životním prostředí (regulace vodních toků, zpevňování jejich břehů, znečištění vod, rekreace) a přímému pronásledování člověkem (kožešina, chov ryb) stala ohroženým druhem.

Poslední zprávy o výskytu vydry říční na Labi pocházejí z počátku 20. století (KOKESŠ et ANDĚRA 1994, LEMBERK 1997). V posledních letech, kdy je vydře věnována zvýšená pozornost, probíhají mapovací akce, které neustále zjišťují současný výskyt tohoto druhu v České republice. Na území východních Čech bylo postupně prokázáno rozšíření vydry na řekách Orlici (Spojené, Divoké a Tiché), Chrudimce, Stěnavě, Metuji, Jizeře a Doubravě (BÁRTA 2000, BÁRTA et BLAŽEK 1995, GRENDZIOK et TOMAN 1995, REJL 1998, REJL et BÁRTA 1997, REJL et GRENDZIOK 1996).

Jedním z toků, kde výskyt nebyl doložen, byla řeka Labe, i když zde byl předpokládán (nález stop na Opatovickém kanále - REJL 1997, ústní informace o pozorováních).

Výsledky

Výskyt na Labi v západní části okresu Pardubice byl prokázán 24. dubna 1999, kdy autor provedl mapování toku v úseku Přelouč - Chvalčovice po obou dvou březích řeky. Další mapování v této oblasti proběhlo ve dnech 3.- 5. června 1999. V okolí Lázně Bohdaneč bylo provedeno jednodenní mapování 2. srpna 1999. Další nálezy pocházejí z terénních exkurzí na některé rybníky.

V západní části okresu Pardubice tvoří osu řeka Labe, která z levé i pravé strany přijímá dostatek přítoků. Významným tokem je také uměle vybudovaný Opatovický kanál. V oblasti se nachází slepá ramena a rybníky z bývalé Pernštejské rybníční soustavy. Vodní toky a uvedené vodní plochy jsou značně zarybněny. Vzhledem ke zprovoznění čistíren odpadních vod na řece Labi se zlepšuje kvalita vody, která má pozitivní vliv na složení i kvantitu rybí obsádky.

Přehled nálezů pobytových značek:

- 1) Opatovický kanál u napouštěcí struhy do NPR Bohdanečský rybník a rybník Matka (5960a) - nalezeny stopy (13.1.1997) (REJL 1997)
- 2a) pravý břeh Opatovického kanálu při ústí do Labe (5959c) - na zpevněné břehové hraně žulovou dlažbou nalezen trus (24.4.1999, 3.6.1999)
- 2b) levý břeh Opatovického kanálu při ústí do Labe (5959c) - na písčném náplavu trus (24.4.1999)
- 3) pravý břeh Sopřečského potoka při ústí do Labe (5959c) - na náplavu nalezeny stopy (24.4.1999)
- 4) pravý břeh Labe cca 200 m pod výtokem ze slepého ramene „Slavíkovy ostrovy“ (5959c) - na vyvaleném kamení z opevnění břehů nalezen trus (24.4.1999)
- 5) pravý břeh Brložského potoka při ústí do Labe (5959c) - na náplavu nalezeny stopy (24.4.1999)
- 6) mostek přes Brložský potok první od řeky Labe (5959c) - pod mostkem nalezen trus (5.6.1999)
- 7) železniční mostek přes Brložský potok (5959c) - nalezen trus (5.6.1999)
- 8) napouštěcí kanál do Bohdanečského rybníka (5960a) - nalezen trus (1.8. 1999)
- 9) výpusť z Bohdanečského rybníka u mlejna (5960a) - nalezen trus a stopy (2.8. 1999)
- 10) mostek na Opatovickém kanále (silnice Hrádek – Dolany) (5860c) - nalezen trus a stopy (2.8. 1999)
- 11) most na Živanickém potoce na hlavní silnici v Živanicích (silnice Lázně Bohdaneč – Přelouč) (5959b) - nalezen trus (2.8. 1999)
- 12) most na Živanickém potoce poslední v obci směrem k Labi (5959b) - nalezen trus (2.8. 1999)
- 13) mostek na Černské strouze na silnici Černá u Bohdanče a Lázní Bohdaneč (5960a) - nalezen trus (2.8. 1999)
- 14) mostek na Živanickém potoce v zatáčce mezi Dědkem a Neratovem (5959bb) - nalezen trus (2.8. 1999)
- 15) rámový propust mezi Bohdanečským rybníkem a rybníkem Matkou (5960a) - nalezen trus (10.10. 1999)
- 16) výtok od bezpečnostní přepadu na Sopřečském rybníce (5959a) - nalezen trus (8.5. 2000)

Závěr

Západní část okresu Pardubice s množstvím vodních toků, slepých ramen a rybníků vytváří vhodné prostředí pro vznik menší vydří populace v této oblasti. Tomu také nasvědčují nálezy pobytových značek (stopy, trus) v letech 1999 a 2000 na 16 místech sledované oblasti. Oblast je také migračně pro vydru prostupná, jediným rizikovým úsekem je silnice Lázně Bohdaneč – Nové Město u Chlumce nad Cidlinou. Tuto skutečnost potvrzuje ústní informace z listopadu 2000, kdy byla zajata vydra u benzínové stanice v Lázních Bohdaneč.

Summary

A plenty of suitable habitats – streams, cut-off meanders and ponds – are sufficient for a small population of otter in the western part of district of Pardubice. In 1999 and 2000 there are a lot of markers of staying (trails and excrements) from 16 localities in this area. Otter can pass this region during migration quite easy. The only risk line is a road connecting Lázně Bohdaneč with Nové Město u Chlumce nad Cidlinou in the landscape. In November 2000 a killed otter was found nearby a petrol station in Lázně Bohdaneč (in verb).

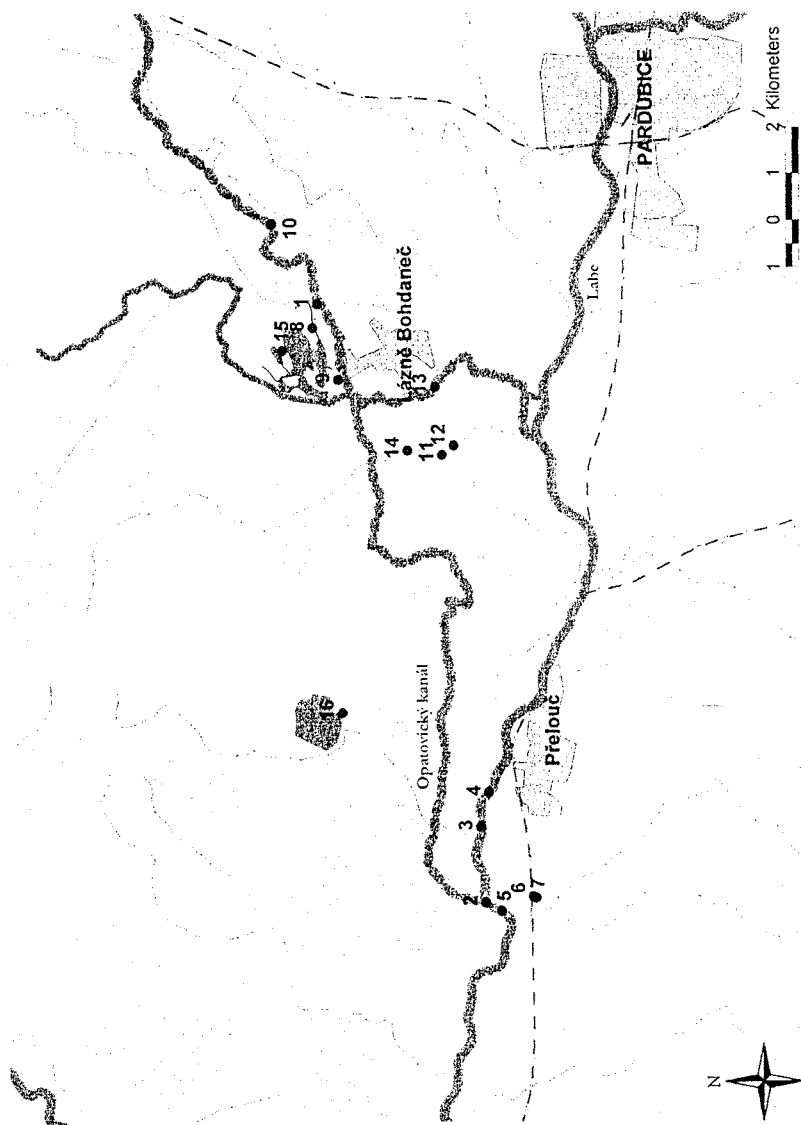
Poděkování

Děkuji svému kolegovi Mgr. Davidu Šebestovi z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR stf. Pardubice za zpracování mapových podkladů a RNDr. Václavu Kozovi za anglickou část příspěvku.

Literatura

- BÁRTA F., 2000: Obratlovci. Železné hory, Sborník prací č. 9. Invence Litomyšl.
- BÁRTA F., BLAŽEK L., 1995: Vydra říční (*Lutra lutra* L.) v Železných horách. Bulletin Vydra, 5: 17-20.
- GRENDZIOK P., TOMAN A., 1995: Mapování výskytu vydry říční (*Lutra lutra*) v povodí Orlice. Bulletin Vydra, 6: 69-70.
- KOKEŠ O., ANDĚRA M., 1994: Poznámky k historii výskytu vydry říční (*Lutra lutra*) v Českých zemích. Bulletin Vydra, 4: 6-23.
- LEMBERK V., 1997: Příroda na Pardubicku dříve a nyní. Východočeské muzeum, Pardubice.
- REJL J., 1997: Faunistická pozorování II. Vč.sb.přír. - Práce a studie, 5: 197-203.
- REJL J., 1998: Vydra říční (*Lutra lutra*) na řece Stěnavě v CHKO Broumovsko. Bulletin Vydra, 8: 42-43.
- REJL J., BÁRTA F., 1997: Vydra říční (*Lutra lutra*) v povodí řeky Chrudimky. Vč.sb. přír. - Práce a studie, 5: 175-178.
- REJL J., GRENDZIOK P., 1996: Druhý rok mapování výskytu vydry říční (*Lutra lutra*) v povodí Orlice. Bulletin Vydra, 7: 26-27.

Došlo: 23.12.2000

Obr. 1: Nálezy pobytových značek vydry říční (*Lutra lutra*) v západní části okresu Pardubice (číslování odpovídá číslování v textu).

Fig. 1: The markers of staying of otter (*Lutra lutra*) in western part of Pardubice district (numbers correspond with numbers in the text).